

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 14 december 2023

Datum GS-besluit : 30 januari 2024

Vragen nr. 93

Vragen van **mevrouw K.M.A. Jansen MSc** (D66) en **mevrouw J.M. Schneemann** (Volt) over PFAS in Noord-Hollands zeewater

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 14 december 2023 door de leden van Provinciale Staten, **mevrouw K.M.A. Jansen MSc** (D66) en **mevrouw J.M. Schneemann** (Volt), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Langs de hele Nederlandse kust komt PFAS voor in zeeschuim op het strand¹. Het RIVM heeft dat vastgesteld bij onderzoek en op 12 december 2023 gepubliceerd², nadat de Vlaamse overheid eerder dit jaar een waarschuwing hiervoor had uitgebracht³. Uit de metingen blijkt dat de concentraties PFAS in het Nederlandse zeeschuim vergelijkbaar zijn met die in Vlaanderen. Ook in de Belgische zeelucht zitten opvallende hoge concentraties PFAS. Dat blijkt uit een eerste verkennende studie van de Vlaamse onderzoeksinstituut VITO.⁴ Uit recent RIVM-onderzoek blijkt dat een groot deel van de Nederlandse bevolking via voeding en drinkwater al te veel PFAS binnenkrijgt. Dit maakt dat in principe elke extra blootstelling onwenselijk is.⁵ Milieuchemicus Chiel Jonker van de Universiteit Utrecht vindt dat een waarschuwing wél op zijn plek zou zijn. "Bijna niemand weet hiervan, en bewustwording is belangrijk."

Daarom stellen we de volgende vragen:

INLEIDING ANTWOORDEN

De Nederlandse kustprovincies Zeeland, Noord- en Zuid-Holland hebben naar aanleiding van het onderzoek in Vlaanderen naar zeeschuim (voorjaar 2023) monsters laten nemen van zeewater en zeeschuim langs de Nederlandse kust.

Het RIVM heeft in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een analyse uitgevoerd naar de PFAS-concentraties in de aangeleverde monsters. Voor het zwemmen in zeewater is geen reden tot zorg voor de gezondheid. Het RIVM-onderzoek concludeert dat het op dit moment nog niet mogelijk is iets te zeggen over de gemiddelde blootstelling aan PFAS

¹ <https://nos.nl/artikel/2501332-ook-in-nederland-zit-pfas-in-zeeschuim-maar-nog-geen-waarschuwing>

² <https://www.rivm.nl/nieuws/pfas-in-zeeschuim-langs-nederlandse-kust>

³ [https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1675173607/VITO - PFAS in zeewater en zeeschuim - Eindrapport 30.01.2023 yfqddv.pdf](https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1675173607/VITO_-_PFAS_in_zeewater_en_zeeschuim_-_Eindrapport_30.01.2023_yfqddv.pdf)

⁴ https://reflabos.vito.be/onderzoeksrapporten/2023_06_21_Pfas_Vlaanderen_kust.pdf

⁵ <https://www.rivm.nl/nieuws/nieuw-onderzoek-bevestigt-mensen-in-nederland-krijgen-te-veel-pfas-binnen>

via zeeschuim. Dit komt volgens het RIVM omdat informatie over hoeveel zeeschuim mensen binnenkrijgen bij verschillende activiteiten in zee of langs het strand ontbreekt. PFAS in zeeschuim wordt meegenomen in het brede PFAS-onderzoeksprogramma van het RIVM.

De PFAS-vervuiling moet aan de bron worden aangepakt. Daarom pleit Nederland samen met een aantal andere Europese landen voor een Europees PFAS-verbod. De provincie Noord-Holland steunt dit verbod.

Wij gaan Provinciale Staten in Q1 2024 middels een brief informeren over de diverse ontwikkelingen rondom PFAS in Noord-Holland, zoals ook benoemd in de beantwoording Statenvragen 2023-65 PFAS in Noord-Holland.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Het RIVM geeft aan dat het nog onduidelijk is hoeveel PFAS strandgangers binnenkrijgen, en bij welke activiteit. Hoe gaat de provincie dit zo snel mogelijk in kaart brengen? Wat is daarvoor de tijdsspanne?

Antwoord 1:

De provincie sluit aan bij het landelijk beleid, gevoerd door het ministerie van IenW. Dat ministerie heeft in een Kamerbrief⁶ opgenomen dat als vervolg op het zeeschuimonderzoek de blootstellingsroute via zeeschuim meegenomen zal worden in het brede PFAS-onderzoeksprogramma van het RIVM⁷. In dit programma worden de verschillende PFAS-bronnen, waaraan mensen blootstaan, dus ook zeeschuim, met elkaar vergeleken om zo te zien waar het beste maatregelen kunnen worden genomen om contact met PFAS te verminderen. Dit onderzoek loopt van 2023 tot en met 2025.

Vraag 2:

Heeft de provincie protocollen of noodplannen opgesteld om te reageren op mogelijke noodsituaties als gevolg van PFAS-verontreiniging in recreatiegebieden langs de kust?

Antwoord 2:

Ja, de provincie is bevoegd om een zwemverbod of negatief zwemadvies in te stellen als de waterkwaliteit of zwemveiligheid daartoe aanleiding geeft. Als de provincie gebruik maakt van deze bevoegdheid dan wordt altijd afgestemd met de gemeente en de waterbeheerder.

Vraag 3:

Zijn er specifieke gebieden langs de kust waar de concentraties PFAS in zeeschuim bijzonder hoog zijn? Zo ja, welke maatregelen zijn er genomen of overwogen voor deze gebieden?

Antwoord 3:

Nee, de verschillende metingen langs de Nederlandse kust laten vergelijkbare concentraties PFAS zien. Plekken met relatief veel hogere concentraties, zoals in Knokke (Vlaanderen) zien we in Nederland niet.

Vraag 4:

Heeft de provincie overleg gevoerd met andere betrokken instanties, zoals gemeenten, waterschappen of het Rijk, om gezamenlijk actie te ondernemen tegen de PFAS-vervuiling langs de kust? Hoe wordt er samengewerkt met de andere kustprovincies?

Antwoord 4:

Ja, de provincie neemt namens IPO deel aan structureel overleg met IenW en de koepels (UvW, VNG) over PFAS. De provincie Noord-Holland werkt samen met de kustprovincies Zeeland en Zuid-Holland. Zo is gezamenlijk het onderzoek naar PFAS in zeeschuim uitgevoerd en doen we gezamenlijk onderzoek naar PFAS in seaspray.

⁶ [Kamerbrief bij RIVM-analyse PFAS in zeeschuim | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

⁷ [Onderzoeksprogramma PFAS | RIVM](#)

Vraag 5:

Is de bron van de PFAS te lokaliseren? Is de concentratie PFAS in de rivieren hoger dan in zee? Of is het aannemelijk dat de PFAS via zeestromen vanuit andere landen richting de Nederlandse kust stroomt?

Antwoord 5:

PFAS wordt wereldwijd aangetroffen en verspreiding vindt dan ook plaats langs diverse routes. Het is niet mogelijk om de bron van PFAS langs de Nederlandse kust te lokaliseren. Er is een onderzoek uit 2021 naar PFAS in de Rijkswateren⁸ dat laat zien dat de concentraties in het zoute milieu over het algemeen lager zijn dan die in de zoete wateren voor het geanalyseerde jaar 2020 (hetgeen verklaarbaar is vanwege de optredende verdunning). In hetzelfde onderzoek wordt aangegeven dat PFAS in de Rijkswateren hoofdzakelijk uit diffuse bronnen komt ('hot spot' locaties in de Schelde en bij Sas van Gent uitgezonderd) en dat de aanvoer voornamelijk via de grote rivieren lijkt plaats te vinden.

Vraag 6:

Het RIVM verslag meldt dat op sommige plekken te weinig zeeschuim aanwezig was. Was er ook sprake van te weinig zeeschuim op de plekken waar in Noord-Holland is gemeten om tot meetresultaten te komen? Op welke wijze gaat de provincie proberen alsnog betrouwbare meetresultaten te verzamelen en te analyseren?

Antwoord 6:

In Noord-Holland is er op vier locaties bemonsterd op zeewater en zeeschuim. Op één locatie kon geen zeeschuim worden bemonsterd omdat het er niet was. De provincie gaat deze locatie niet opnieuw bemonsteren omdat er in de meetcampagne voldoende inzicht is verkregen in de concentraties van PFAS in zeeschuim langs de Nederlandse kust. Zoals in antwoord 1 benoemd zal de blootstellingsroute via zeeschuim meegenomen worden in het brede PFAS-onderzoeksprogramma van het RIVM.

Vraag 7:

Is er een verloop zichtbaar in de metingen, is de concentratie PFAS aan de kust in het ene seizoen hoger dan in het andere seizoen?

Antwoord 7:

De monsternamen heeft in één seizoen plaatsgevonden, er is daarom geen beeld van een eventuele seizoenale spreiding.

Vraag 8:

Transport van PFAS-houdend en ander chemisch afval: controleren havenautoriteiten wereldwijd of de hoeveelheden chemisch afval die getransporteerd worden in dezelfde hoeveelheden aankomen in andere havens?

Antwoord 8:

Dit valt niet onder de bevoegdheid van de provincie. Internationaal transport van gevaarlijk afval is op grond van de EVOA (EU verordening overbrenging van afvalstoffen) alleen toegestaan als daarmee door de bevoegde autoriteit van land van herkomst, doorvoer en bestemming is ingestemd. In Nederland is dat de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Voorafgaand aan het transport zal de aanvrager een kennisgeving moeten doen bij de bevoegde autoriteit (in NL dus ILT) voor het verkrijgen van de toestemmingen. Vervolgens dient per transport een afgiftemelding aan alle betrokken bevoegde autoriteiten te worden gedaan met daarop informatie over de soort afvalstof en het volume of gewicht. Dit meldingsformulier dient ook als transportdocument. Tijdens de overbrenging kan de ILT en andere bevoegde autoriteiten controleren of de lading qua aard, samenstelling en hoeveelheid overeenkomt met de melding. De bevoegde autoriteit in het land van ontvangst kan dit ook doen bij het ontvangende bedrijf. De precieze eisen die aan afvaltransporten gesteld worden hangen verder ook nog af van het soort afval en van het ontvangende land. Zo is export van gevaarlijk afval vanuit de EU naar niet-OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) -landen verboden.

⁸ Jonker MTO. 2021. Poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS) in de Rijkswateren. Concentraties in water en biota tussen 2008 en 2020. Utrecht, Nederland: Institute for Risk Assessment Sciences, Universiteit Utrecht.